

Munka Ljungby kyrka

Lunds stift

Fasad mot sydväst.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2016-11-14

jais
arkitekter

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

—

Munka Ljungby kyrka

Munka Ljungby församling, Bjäre kontrakt, Lunds stift
Munka Ljungby socken, Munka Ljungby 131:1, Ängelholms kommun, Skåne län,
Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Munka Ljungby samhälle ligger en halvmil öster om Ängelholm. Socknen består av odlad slättbygd med skog i öster.

Cistercienserklostret Herrevad grundades 1144 norr om Ljungbyhed. Klostret var rikt och ägde större delen av Munka Ljungby socken. Namnet Munka Ljungby står för munkarnas Ljungby. Vid reformationen på 1530-talet drogs klostrets egendomar in till kronan. Skånska herremän bytte till sig jord i Skåne mot sådan de ägde i Danmark. Så bildades Skillinge säteri av Mogens Krabbe med 15 gårdar i Munka Ljungby. 1601 utökades godset betydligt då fler gårdar överfördes till Skillinge. Samma år överfördes patronatsrätten över kyrkan till Skillinge, något som bestod fram till 1922 när patronatsystemet avskaffades. Munka Ljungbys historia är starkt knuten till Skillinge som ägde större delen av socknen fram till mitten av 1800-talet. Gården hade många anställda. Jorden brukades av arrendebönder och torpare. Skillinge bytte ägare ett flertal gånger. På 1800-talet började gård och torp säljas ut till självägande bönder. Kyrkbyn fick ett uppsving vid järnvägens tillkomst med station 1904 och började då byggas ut kraftigt. Folkhögskola, mejeri och flera småindustrier anlades och nya bostäder byggdes. Järnvägen lades ner 1953 men samhället har fortsatt expandera. Under 1960-70-talet växte samhället med småhusområden. Munka Ljungby har idag varierad service med mataffär, byggaffär, folkhögskola, bank, café och pizzeria. Befolkningen är omkring 4500 invånare. Kyrkoanläggningen ligger vid en korsväg med bostadshus och service mot söder och väster. Längs Storgatan ligger flera äldre gathus i träpanel eller tegel. Mot norr gränsar en trädbevuxen sluttning med Rössjöholmsån.

Kyrkobyggnaden

Munka Ljungby kyrka byggdes troligen under senare delen av 1100-talet. Kyrkan bestod ursprungligen av långhus och rakslutet kor i öster. Murarna uppfördes av gråsten med hörnkedjor av sandsten. Koret, den äldsta bevarade delen, tros ha uppförts som kapell till munkarna på Herrevadskloster.

Troligen före 1300-talet byggdes ett rektangulärt torn väster om långhuset. Under 1400-talet slogs valv i kor och långhus som kalkmålades. Västtornets övre del revs och nedre delen integrerades med långhuset. Ett nytt västtorn byggdes på 1400-talet väster om det rivna tornet. Någon gång under medeltiden uppfördes ett vapenhus på långhusets södersida. Troligen på 1600-talet tillfogades ett kapell med gravkor på långhusets norra sida. Gravkoret var till Skillinges ägare som blev kyrkans patronus 1601.

Kyrkan beskrivs 1830 som rappid och vitmenad. Långhus och kor hade blytak, övriga tak var spånklädda. Kyrkan hade en ingång och nio fönster. Enkla bänkar stod på ömse sidor om mittgången. Längst fram stod påkostade bänkar med snidade gavlar till patronus. Skillinge gård bytte ägare många gånger under 1800-talet, samtidigt som kyrkan förföll. Kraftig befolkningstillväxt runt sekelskiftet 1700/1800-talet och kravet på sockenborna att besöka gudstjänsterna krävde en större kyrka.

1867-1868, efter förslagsritning signerad av byggmästare Anders Haf 1866, byggdes kyrkan om. Flera avvikelser från ritningen gjordes, bland annat försågs kyrkan med murade kryssvalv istället för trätunnvalv. Vissa uppgifter anger professorn och domkyrkoarkitekten C G Brunius som upphovsman men detta är inte bekräftat av bevarade källor. Kanske fanns en tidigare skiss av Brunius som användes som underlag till byggmästarens ritning. Ombyggnaden innebar en mycket kraftig omgestaltning då kyrkans medeltida romanska karaktär försvann. Det romanska långhuset revs liksom vapenhus och gravkor. Långhusets västligaste travé och östgavel, liksom koret och tornets nedre del sparades. Korsarmar mot norr och söder byggdes till och kyrkan fick en korsplan. I korsarmarna slogs kryssvalv. Det medeltida koret omvandlades till sakristia. Alla fönster gjordes stora och rundbågiga lika de nya i korsarmarna. Korgavel och långhusgavel byggdes på med trappgavlar. Tornet försågs med tälttak. Nya dörringångar togs upp i torn och kor. Kyrkan fick helt ny inredning förutom dopfunten. Kyrkans patronus, Skillinges ägare, bekostade tillbyggnaden och gick därefter i konkurs.

1930-31 gjordes en restaurering efter handlingar av länsarkitekt Nils Blanck. Den omfattade bland annat nya golv av klinker och kalksten, ny bänkinredning, nytt altare och skrank, ombyggnad av vapenhuset, nya innerdörrar. Nya ytterdörrar gjordes. Tegel byttes till sten på solbänkar, entréporten vidgades. Medeltida kalkmålningar hittades och konserverades.

Blyspröjsade innerfönster sattes in 1944. Glasmålade fönster har tillkommit vid tre tillfällen, av Hugo Gehlin 1945, av Ralph Bergholtz 1958 och av Nils Möller 1980. 1955 täcktes taket med koppar.

1958 byggdes läktaren om när ny orgel skaffades. Ritning av Torsten Leon-Nilsson.

1962 smyckades orgelbarriären med ekänglar av skulptör Torolf Engström.
1984 målades kyrkan med silikatfärg. En rundbågsfris av sandsten påträffades och frilades på det medeltida korets fasader.

2015-2016 genomfördes en större restaurering och ombyggnad efter handlingar av arkitekt Mikael Forsberg/ItArk. Den innebar bland annat att alla bänkarna togs bort i norra korsarmen och där inreddes för handikapptolett, pentry, sakristia och gjordes plats för cafébord. Nytt brädgolv lades i norra korsarmen. Altare, altaruppsats, altarskrank och altarring togs bort. Inventarierna ska bevaras på annan plats. Nytt flyttbart altare och knäfall tillverkades. Korgolvet slipades och polerades.

Det medeltida koret som varit sakristia gjordes om till kapell vilket har historisk koppling. Golvet i kapellet byttes från brun klinker till gult tegel och golvvärme lades ovanpå ett nytt betonggolv. Radiatorer, el-, vatten- och avloppsledningar togs bort i kapellet. Ny belysning på flyttbara belysningsstolpar. Kalkmålningarna rengjordes. Pilastrarnas schablonmålning från 1930-tal målades över. Samtliga väggar och valv kalkades om. Vid renoveringen hittades två gravvalv, dels under det medeltida koret och dels under norra korsarmen. Dessa undersöktes av arkeolog. En plomberad lucka i golvet gjordes till norra gravvalvet. Innerfönstren togs bort i kyrkorummet. På vinden byggdes träspångar. Inbrotts- och brandlarm installerades. En ny öppning togs upp mellan torn och långhus för tillgänglighet till vinden. En branddörr sattes i öppningen.

Under senare delen av 2016 ska koppartaket bytas.

Exteriör

Kyrkan har planformen av ett kors med mycket breda armar i norr och söder och smalare armar i öster och väster. De smala armarna består i väster av ett torn från 1400-talet och mycket kort långhus och i öster av ett kor från 1100-talet. De breda korsarmarna är från 1860-talet. Ett pannrum från 1930-talet finns under mark på norrsidan.

Kyrkan är troligtvis grundlagd på en kallmur av natursten. Murarna är uppförda som skalmurar av gråsten. I de äldsta delarna finns hörnkedjor av huggen sandsten. Korets östgavel har en sockel av tuktad gråsten, övriga delar saknar sockel. Korsarmarnas gavelrösten, omfattningar runt dörr- och fönsteröppningar, listverk och blinderingar är byggda av tegel. Murarna är spritputsade och vitmålade medan listverk, dörr- och fönsteröppningar är slätputsade. Korets östgavel är dock oputsad med medeltida gråstensmurverk synligt. Gaveln har hörnkedjor av kvaderhuggen sandsten. Långhuset och korets gavelrösten är utformade med slätputsade, vitmålade trappstegsgavlar, tillkomna 1868, med dekorativa blinderingar i form av cirklar, kvadrater och rektanglar. Långhuset och korsarmarna har en takgesims i två

respektive tre språng Det medeltida koret har mot norr och söder rundbågsfriser av oputsad sandsten.

Kyrkan har fyra ingångar, huvudingång i väster genom tornet, en ingång i vardera korsarmaren i norr och söder och en ingång i koret i öster. Ingång till tornets övre våningar är genom en dörr på tornets södersida. Samtliga ytterdörrar är från 1930-talets restaurering och är klädda med panel i fiskbensmönster. Dörrarna är utvändigt försedda med smidda dekorativa spikhuvuden. Invändigt är dörrarna gråmålade ramverksdörrar med kvadratiska fyllningar. Samtliga muröppningar är rundbågiga. Ovanför koringången sitter ett runt fönster med glasmålning. Korsarmarnas dörrar omges av slätputsade kontreforter som i ovankant är kopparklädda.

Fasad mot sydöst.

Fasad mot söder.

Rundbågsfris av sandsten på koret.

Kyrkorummets fönsteröppningar är rundbågiga och slätputsade och har smygar med två språng. Fönstren är gråmålade, småspröjsade gjutjärnsbågar. Solbänkarna är av kalksten med naturlig brottyta, förutom i fönster ovan korsarmarnas ingångar som har solbänkar täckta av grå plåt. Vapenhuset har till skillnad från kyrkorummet gråmålade träbågar som sitter i släta rundbågiga nischer utan språng.

Tornet har dubbla spetsbågiga ljudöppningar i alla väderstreck. Ljudluckorna av trä är klädda med panel målade ockragula.

Långhuset, korsarmar och kor har sadeltak, tornet har tälttak krönt av ett kors. Samtliga tak är täckta av kopparplåt, lagd som skivtäckning med förskjutna tvärfalsar. Även gavelrösternas tinnar är avtäckta med kopparplåt. Avvattningen är delvis av koppar och delvis utbytt mot svart plåt. Byte av takplåt och avvattning är påbörjad efter inventeringen.

Interiör

Vapenhuset i tornet är ett rymligt rum med hög takhöjd välvt med ett kryssvalv vilande på tresprångiga pilastrar. Väggarna är putsade och kalkade. Gråstensmurverkets ojämna struktur är tydligt synlig. Golvet är belagt med mörkbruna klinker från Hälsingborgs Ångtegelbruk. Ett skåp delvis tillverkat av en äldre bänkinredning står i vapenhuset. En trappa leder upp till en balkong som leder vidare till orgelläktaren. Under balkongen finns teknikrum och förråd med gråmålade träväggar av ramverk och fyllningar. Balkongen har ett genombrutet räcke med rundbågar. En gråmålad dubbeldörr av ramverk med kvadratiska fyllningar leder in till kyrkorummet.

Kyrkorummet består av två breda korsarmar mot norr och söder, ett kort och smalt långhus i väster där orgelläktaren är placerad och det medeltida koret i öster.

Slutna bänkar står på ömse sidor om mittgången från vapenhuset och i den södra korsarmen. Bänkarna är riktade mot korsmitten. Golvet är sedan 1931 belagt med rektangulära bruna klinker i olika nyanser från Hälsingborgs Ångtegelbruk. Under bänkkvarteren ligger lackerat brädgolv. Kyrkorummets valv från 1868 är fyrkappiga med rektangulära ribbor som vilar på flersprångiga pilastrar med enkla kapitäl. Gördel och sköldbågar är rundbågiga. I korsmitten vilar valven på fristående pelare. Väggarna och valven är putsade och vitkalkade. Fönsterfallen är målade med silikonemulsionsfärg. Glasmålningar av Hugo Gehlin, Ralph Bergholtz och Nils Möller finns i fem av kyrkans fönster.

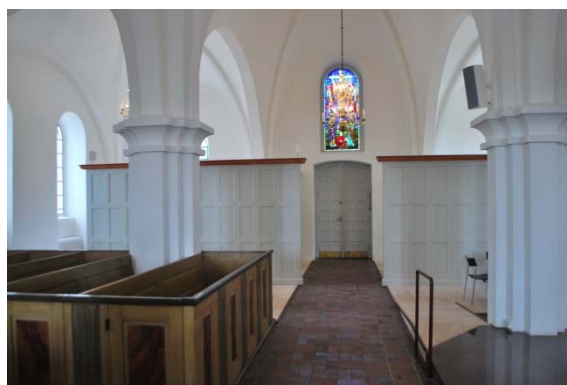
Koret i korsmittens östra del har golv av rödbrun slipad och polerad kalksten. Golvet är upphöjt ett steg, en ramp belagd med brädor leder till norra korsarmen. En metallbåge av rundröra står vid rampen. Predikstolen står på södra sidan, dopfunten på norra sidan. Koret avgränsas från korsarmarna med genombrutna räcken med en arkad av trepassbågar.

Mot koret i öster.

Mot orgelläktaren i väster.

Mot korsarmen i norr.

Det medeltida koret, i fortsättningen kallat kapellet.

Triumfbågen är en rundbågig öppning. Kapellet är kyrkans äldsta del. Sedan 2016 är det återigen en del av kyrkorummet. Mellan 1868 och 2016 användes det som sakristia och avdelades från kyrkorummet med altartavla och altarskrank. Golvet är belagt med handslaget gult kvadratisk tegel. Taket är välvt med ett kryssvalv vilande på trespråkiga hörnpilastrar med kapital. Valvet är dekorerat med kalkmålningar daterade till 1475-1500 utförda av Helsingörgruppen. De utförde även målningar i St Marys i Helsingör och Raus kyrka. Målningarna togs fram 1931 och retuscherades delvis, 2016 rengjordes målningarna. Valvens bågar och ribbor är bemålade med växtrankor. I valvkapporna återstår mycket fragmentariska figurer, i en valvkappa en

rad med apostlar. En konsekrationkors är målat på norrväggen. På södra väggen finns en gravsten från 1597 över Jacob Krabbe på Skillinge.

I den *norra korsarmen* är bänkarna borttagna sedan 2016. Här finns nu inredda utrymme för sakristia, hvc och pentry. De halvhöga gråmålade träväggarna är mot kyrkorummet uppbyggda av ramverk och fyllningar. Övriga väggar är klädda med stående grå träpanel. Väggen avslutas i ovankant med en utkragande röd krönlist. På golvet ligger lutat och oljat brädgolv. Utanför halv väggen är ett öppet utrymme möblerat med caféstolar och bord.

Orgelläktaren i väster har bjälklag av betong som vilar i framkant på åttkantiga vita betongpelare. Läktarbarriären i ramverk med släta fyllningar är dekorerad med två basunblåsande änglar av ek från 1962. Ryggpositivet är infällt i läktarbarriärens mitt.

Tornets övre våningar nås utifrån på tornets södra sida. En murad smal, rak tegeltrappa med plansteg belagda med ek leder upp till ett vilplan, därefter en enkel trärappa vidare till våning två. Tornets andra våning har brädgolv och gråstensväggar. På andra våningen finns den äldre klockringningsmekaniken och äldre inventarier. Tredje våningen har brädgolv och väggar av gråsten med tegel runt ljudöppningarna i alla väderstreck. Klockstolen är av bilat kraftigt ekvirke, på en stock finns inristningar i form av streck. Tornets taklag av furu utgörs av spirstock, sparrar, stödben, tassar och horisontella bjälklag. På Kristi Himmelfärdsdagen spelar en mässingsorkester musik från tornet med öppna ljudluckor.

Långhusets vind nås genom en öppning med branddörr, gjord 2016, på andra våningen. Valven är isolerade med mineralull. Taklaget av fur över långhuset består av sparrar, hanband, tassar och stödben och dubbla remstycken. Korsarmarna har saxsparrade takstolar. Korets taklag besöktes inte vid inventeringen men enligt uppgift i antikvariska rapporten från 2016 finns takstolsvirke i koret som kan vara romanskt (1100-1200 tal). En snedsträva har behuggning i form av sprättäljning vilket är en ålderdomlig teknik.

Inredning och inventarier

Altarbord 1 är av ek, ritat av Mikael Forsberg 2016. Skivan har fem utskurna kors.

Altaret är öppet och skivan vilar på en benställning av ek. Benen avsmalnar neråt och avslutas mot golvet med ett mörkare träslag.

Altare 2, tillfälligt i kapellet, med skiva av träbrädor med osågade naturliga kanter som ligger på träbockar.

Knäfallet är från 2016 ritad av Mikael Forsberg. Knäfallet är en rak sektion med överliggare av ek, ståndarna av smide och ett skinnklätt knäfall.

Dopfunten är av sandsten från romansk tid. Cuppan är fyrkantig med uppåt vidgade sidor och dekorerad med figurreliefer inom rundbågar på alla sidor. Änglaliknande figurer är avbildade med attribut som nyckel, kors och harpa. Cuppans hörn är markerade med kolonner med kapitäl i form av huvuden. Dopfunten tillhör ”Mörarpsgruppen” med besläktade fyrkantiga dekorerade dopfuntar i bland annat Össjö, Mörarp och Rya. Cuppan vilar på ett fyrkantigt profilerat fundament som står på en sekundär fyrkantig sockel.

Predikstolen med baldakin av bemålat trä är från ombyggnaden 1868. Trappa och postamentet är från 1931. Korgens sidor har vardera två rundbågsformade fyllningar. I över och underkant finns profilerat listverk och fyllningar med text. Korgen står på ett åttasidigt postament. Postamentets och korgens fyllningar är marmorerade i rödbrunt. Baldakinen är åttkantig och följer predikstolens planform. Baldakinen kröns av en förgylld glob och under hänger en duva.

Dopfunt från romansk tid.

Kalkmålningar i kapellet.

Bänkinredningen tillkom 1931 efter ritningar av Nils Blanck men tillverkades i stil efter den äldre bänkinredningen från 1868. Bänkarna är slutna. Ryggar, dörrar och skärmar är i ramverk med fyllningar. En profilerad överliggare binder ihop delarna. Bänkarna är ådringsmålade med marmoreringsmålning i dörrfyllningarna och på gavlarna. *Stolar*, stapelbara ”Campus” från Lamnhult. Kromben med sits och ryggbricka i svart björk. Stolarna är placerade i norra korsarmen vid cafébord och i det medeltida koret.

Orgeln, med 21 stämmor, är byggd 1958 av Olof Hammarberg i Göteborg.

Ryggpositivet är integrerat i läktarbarriären och övrig orgel står på läktaren. *Orgelfasaden*, är samtida och ritad av arkitekt Torsten Leon-Nilsson. Ryggpositivet och orgelfasaden är symmetriskt uppbyggda med tre respektive fem plana pipfält med varierande höjd som är snett avskurna i ovankant. Ramverket runt pipfälten är målat i rött och guld medan sidorna är ljusgrå.

Kyrkklockorna av malm hänger i klockstolen i tornet. *Storklockan* är gjuten i mitten av 1500-talet. *Lillklockans* ålder är okänd men är troligen från cirka 1500.

Övrigt

Gravsten från 1597 över Jacob Krabbe, ägare till Skillinge gård. Möjligen var Krabbe begravd i gravvalvet under kapellet.

Gavel med utsnidad dekor från 1603-års herrskapsbänkar. Hänger i södra korsarmen. Kormatta av Märta Måås Fjätterströms ateljé.

Kyrkogården

Kyrkogården är mycket vidsträckt.

Dess äldre del ligger i väster och en större utbyggnad i öster från 1972 är ritad av VAB. Den äldre, västra delen är utökad ett flertal gånger, 1888 åt öster, 1906 och 1922 åt norr och 1960 åt nordost. På nya östra kyrkogården anlades minneslund och urnlund 1978. Askgravlund och askgravplats anlades 2011 efter ritningar av Pål Reijer. Minneslundens utformning förnyades omkring 2013 av Pål Reijer. Västra och östra delen åtskiljs av en parkering, en rad med lindar och av den före detta prästgården som numera är församlingsexpedition.

Västra kyrkogården

Kyrkogårdens äldsta delar är omgärdade av låga stödmurar av gråsten i väster och söder. Svarta järngrindar med grindstoplar av kvaderhuggen kalksten sitter i väster och söder mittför kyrkans ingångar. Betongplattor ligger på gångarna mellan grindar och kyrkans ingångar. Övriga gångar är belagda med singel. Söder om kyrkan är högresta stenar placerade i gräs medan gravarna norr om kyrkan är grusade och omgärdade med buxbom. De senare utvidgade delarna åt norr har singelgravar med buxbomsinramning längs rygghäckar av bok, cotenaster eller tuja. På kyrkogården växer bland annat blodbok, lindar och hängaskar. Den vanligaste titeln är lantbrukare men här vilar även fabrikörer, smedmästare, köpmän, godsägare, fattigvårdsföreståndare och en professor. Bland kända personer som vilar på kyrkogården finns Ernst Wigfors som var mångårig socialdemokratisk finansminister under perioden 1925-49. Wigfors var gift med dottern till handlaren i Munka Ljungby.

Nya kyrkogården (Östra kyrkogården)

Östra kyrkogården upptar marken mellan Rössjöholmsån och Rönnebergsgatan. Längs gatan avgränsas kyrkogården av en låg stödmur av kvaderhuggen gråsten och en planterad tallhäck. I nordöst avgränsas med en tujahäck och i nordväst med en trädbevuxen slänt mot ån. Närmast ån finns urnlund och minneslund. Minneslundan har en fond av höga bokträd. Den är rund med ett stort vårdträd i mitten och omges av sten och vintergröna buskar. Askgravplatsen är en halvcirkel med liggande stenar i marktäckande växtlighet. På stenarna finns bronslöv med namn. I askgravlundan är namnbrickorna samlade på en sten och där står en skulptur av Jonas Högström. Nya kyrkogården är lummig med många olika träd. Stora delar är ännu inte utlagd med gravar utan består av gräsytor med tallar. En bred grusväg kantad av björkar, ekar och pelarpoppel leder genom området.

Gamla kyrkogården

Nya kyrkogården.

Byggnader på kyrkogården

Nordöst om kyrkan ligger ett bårhus från 1952, ritat av arkitekt Arne Lindström. Fasaden är av vitmålat tegel och sadeltaket belagt med enkupiga röda tegelpannor. Ett fönster har en glasmålning av Ralph Bergholtz. Nordväst om kyrkan finns tre små ekonomibygnader med förråd, toaletter och personalrum. Fasaderna är av tegel, träpanel respektive vitputsade. Personalbyggnaden uppfördes 1979.

Kulturhistorisk karaktärisering

Munka Ljungby har ett flertal bevarade ståtliga tegelhus från 1900-talets början som minner om uppsvinget vid järnvägens tillkomst. Några av dessa har nu fått nya användningar som församlingshem och förskolor. Längs Storgatan ligger låga äldre gathus med träpanel eller tegel.

Kyrkogården är mycket stor och innehåller ett flertal olika delar. På gamla

kyrkogården närmast kyrkan står de flesta högresta äldre stenarna direkt i gräs. Nya kyrkogården är mycket lummig med mycket träd och gräs och gränsar dessutom till en trädbevuxen slänt mot en å. På nya kyrkogården är anlagt minneslund, asklund och askgravplats.

Munka Ljungby kyrka har medeltida ursprung men byggdes om och till kraftigt 1868. Kyrkan har haft koppling till Herrevads kloster som ägde stora delar av marken i Munka Ljungby och munkarna tros ha varit inblandade i bygget av den ursprungliga kyrkan. Från 1601 till 1922 har kyrkan haft koppling till Skillinge gods vars ägare varit kyrkans patronus och bestämt över kyrkans ombyggnader och inredning.

Kyrkan är en produkt av den stora befolkningsökningen under 1800-talet. 1860-talet var kulmen för tillbyggnader och nybyggnader av kyrkor i Skåne. Under 1860-talet tillbyggdes 16 kyrkor i Skåne med två korsarmar. Kyrkan har korsform med mycket breda armar i norr och söder och smalare armar i öster och väster. De smalare armarna består i väster av ett torn och mycket kort långhus och i öster av ett kor. De breda korsarmarna är från 1860-talet och typiska för sin tid. Medeltida murverk finns delvis i övriga delar. Korets delvis oputsade murverk har påkostad utformning med kvaderhuggna hörnkedjor och rundbågsfriser av sandsten. Romansk taklag kan finnas i koret vilket har högt byggnadshistoriskt värde. Fönstren är rundbågiga gjutjärnsfönster. Stilen är en allmän rundbågestil i nyromansk anda. Exteriören är i stort kvar sen ombyggnaden 1868 men takmaterial, dörrar och avtäckningar är utbytta.

Kyrkorummet med korsform präglas av de många kryssvalven och de slutna bänkarna. Kyrkorummet innehåller många olika tidsskikt efter flera renoveringar. Planformen och valven är från 1868 då korsarmarna tillkom. Golv och bänkar tillkom 1931 vid Blancks renovering. Bänkarna har dock tidig 1800-tals karaktär. Läktaren tillkom 1958.

Vid 2016 års ombyggnad efter Mikael Forsbergs ritningar ändrades kyrkorummets karaktär mycket. Det medeltida koret med kalkmålningar som under en period varit sakristia kom i fokus efter att ha varit dolt bakom altaruppsats och skrank. Koret används som kapell vid mindre andakter. Det är positivt att det kalkmålade medeltida koret med stort värde nu är tillgängligt för församlingen och har återfått en gammal funktion som kapell.

Kyrkan har glasmålningar av tre konstnärer från tre tidsperioder. Glasmålningen i rundfönstret i kapellet av Ralph Bergholtz har nu blivit synligt och i centrum på ett nytt vis. Valet av nya stolar i kapellet är dock knappast sakralt men praktiskt. Koret i korsmitten har fått en modernare och enklare utformning där ett nytt fristående altarbord "versus populum" tillkommit som speglar dagens liturgi. Tidigare

årsringar med altare och altaruppsats är borttagna men sparade.

Kyrkans symmetriska uppbyggnad med lika korsarmar är borttagen när hela norra korsarmen har fått nya funktioner när bänkarna är borttagna och utrymmet istället inretts med service i form av pentry, wc och sakristia. Materialen i tilläggen är gedigna och väggarnas utformning med ramverk på inbyggnaderna refererar till 1930-talets ombyggnad. Handikapprampen från koret bör förses med ett enkelt smidesräcke och tillfällig båge av rundrör tas bort.

Den fyrkantiga dopfunten från 1100-talet med detaljerade reliefer med bilder är både konstnärligt och historiskt värdefull. Gravstenen över Jacob Krabbe från 1597 visar på kopplingen till Skillinge gård.

Rekommendationer

- Kyrkogårdens stenmurar bör värnas liksom kyrkogårdens lummiga karaktär. Äldre stenar runt kyrkan bör stå kvar.
- Kyrkans medeltida murverk, sandstensfris, kalkmålningar och eventuellt medeltida taklag i koret bör värnas.
- Den romanska dopfunten med detaljerade reliefer bör värnas.
- Det tillfälliga handtaget vid rampen bör tas bort och ett smidesräcke göras vid rampen.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Kyrkan och delar av kyrkogården ligger inom fornlämning Munka Ljungby 67:1 vilken är bytomt enligt karta från 1720.

Källor och litteratur

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg & Ingrid Sjöström, RAÄ, 2015

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

A Catalogue of wall-paintings in the churches of Medieval Denmark 1100-1600,

Knud Banning 1976

Underhållsplan för Munka Ljungby kyrka 2005-12-19, Ponnert Arkitekter AB

Ängelholm från A till Ö, Hembygdsboken 2000, Ängelholmsbygdens lokalhistoriska förening

Om Munka-Ljungby och Tåssjö, Eskil Strømme 1970

Skånes medeltida dopfuntar, Lars Tynell, 1913,

Rapport för konservering i Munka Ljungby kyrka, Hans Nilsson 2016

Munka Ljungby kyrka-invändig renovering, 2016:14, Regionmuseet

<http://www.engelholm.se/Kommun-politik/Historia-och-slaktforskning/Angelholmshistoria/Landsbygdssocknarnas-historia/>

<http://skanearkeologi.se/pdf/2016-7.pdf>

Övriga uppgifter

Denna rapport om Munka Ljungby kyrka, Bjäre kontrakt, har upprättats av:
Kristina Simonsson, Arkitekt SAR/MSA, (rapportförfattare, inventering och foto)
Karl Johan Kember, (granskare) Arkitekt SAR/MSA, Cert. sakkunnig avseende
kulturvärden.

J AIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2016-08-23

Färdigställd rapport: 2016-11-14

Munka Ljungby kyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk – Natursten Murverk – Tegel Murverk – Medeltida
Fasadmaterial:	Puts, sprit Puts, slät Sten
Fasadkulör:	Vit Ofärgad
Takform:	Sadeltak – Med dubbla fall Tälttak
Taktäckningsmaterial:	Plåt-koppar-skivtäckning-förskjutna falsar
Byggnadsdel:	Torn-väster Långhus Kor-öster Korsarm-söder Korsarm-norr